

МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ПРАВА, ЕКОНОМІКИ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
Кафедра державно-правових дисциплін
ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

магістра

на тему:

**«ПРАВОВІ ЗАСАДИ БАЛАНСУ ПУБЛІЧНИХ ТА ПРИВАТНИХ
ІНТЕРЕСІВ У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ»**

Виконала студентка
II курсу магістратури
спеціальності 262 «Правоохоронна
діяльність»

Черноус Наталія Василівна

Керівник: доцент, к.ю.н. Згама А.О.

Рецензент: доцент, к.ю.н. Качурінер В.Л.

Одеса – 2021 року

АНОТАЦІЯ

Черноус Н.В. Правові засади балансу публічних та приватних інтересів у сфері господарювання. – На правах рукопису.

Кваліфікаційна робота магістра, спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність», Міжнародний гуманітарний університет, Одеса, 2021 рік.

Метою кваліфікаційної роботи магістра є визначення поняття, ролі та значення публічних та приватних інтересів у господарсько-правовому регулюванні, проблем погодження та шляхів їх подолання.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, основної частини, яка включає три підрозділи, висновків і списку використаних джерел.

Робота присвячена дослідженню правового забезпечення балансу публічних та приватних інтересів у сфері господарювання. На основі аналізу законодавчого та доктринального підходів до розуміння загальнонаукової категорії інтересу запропоновано визначення приватного та публічного інтересу. Приватним інтересом визнаються інтереси окремої особи - фізичної або юридичної (крім органів державної влади, управління та контролю, місцевого самоврядування та створених ними організацій з метою задоволення суспільних потреб) або групи осіб. Публічними слід визнати інтереси суспільства, держави, територіальної громади, незахищених верств населення, що потребують державної та / або громадської опіки.

Досліджуються питання співвідношення публічного і приватного інтересу у сфері господарювання та правове забезпечення поєднання цих інтересів. Визначено основні напрями та засоби державного регулювання господарської діяльності як форми охорони публічного інтересу. Доведено необхідність віднесення державної реєстрації суб'єктів господарювання до засобів державного регулювання господарської діяльності.

Особливу увагу приділено державно-приватному партнерству як особливій формі довгострокового співробітництва носіїв публічних та приватних інтересів. Визначено державно-приватне партнерство як систему договірних відносин, які складаються між державою і приватними партнерами,

задля взаємовигідної співпраці на довгостроковій основі з метою досягнення соціальних та економічних результатів.

Комплексний аналіз і запозичення передового світового досвіду для розвитку державно-приватного партнерства свідчить про необхідність удосконалення чинного законодавства, зокрема, положень Закону України «Про державно-приватне партнерство».

Ключові слова: публічний інтерес, приватний інтерес, державно-приватне партнерство, державне регулювання господарської діяльності, господарсько-правове регулювання, правовий господарський порядок.

ANNOTATION

Chernous N.V. Legal bases of balance of public and private interests in the sphere of management. – Manuscript.

Master's thesis, 262 "Law enforcement", International humanitarian university, Odesa, 2021.

The purpose of the master's qualification thesis is to define the concept, role and significance of public and private interests in economic and legal regulation, problems of coordination and ways to overcome them.

Qualification thesis consists of an introduction, the main part, which includes three sections, conclusions and a list of used sources.

The qualification thesis is devoted to the study of the legal provision of the balance of public and private interests in the field of management. Based on the analysis of legislative and doctrinal approaches to understanding the general scientific category of interest, the definition of private and public interest is proposed. Private interests are the interests of an individual - a natural or legal person (except for public authorities, management and control, local government and organizations created by them to meet public needs) or a group of persons. The interests of society, the state, territorial community, vulnerable segments of the population in need of state and/or public care should be recognized as public.

The issues of the ratio of public and private interest in the field of management and the legal provision of the combination of these interests are studied. The main directions and means of state regulation of economic activity as a form of protection of public interest are determined. The necessity of state registration of business entities to the means of state regulation of economic activity is proved.

Particular attention is paid to public-private partnership as a special form of long-term cooperation of public and private interests. Public-private partnership is defined as a system of contractual relations between the state and private partners, for mutually beneficial cooperation on a long-term basis in order to achieve social and economic results.

Comprehensive analysis and borrowing of world best practices for the development of public-private partnership indicates the need to improve existing legislation, in particular, the provisions of the Law of Ukraine "On Public-Private Partnership".

Keywords: public interest, private interest, public-private partnerships, government control of economic activity, economic and legal regulation, economic and legal order.

Зміст

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПУБЛІЧНИХ ТА ПРИВАТНИХ ІНТЕРЕСІВ У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	8
1.1. Поняття, значення та види публічних та приватних інтересів.....	8
1.2. Співвідношення публічних і приватних інтересів у сфері господарювання.....	19
1.3. Правове забезпечення поєднання публічних і приватних інтересів у нинішніх економічних умовах.....	31
РОЗДІЛ II. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ ЯК ФОРМА ОХОРОНИ ПУБЛІЧНОГО ІНТЕРЕСУ.....	39
2.1. Поняття та значення державного регулювання в сфері господарювання.....	39
2.2. Основні напрями і засоби державного регулювання господарської діяльності.....	48
2.3. Державно-приватне партнерство як особлива форма довгострокової співпраці носіїв публічних та приватних інтересів	61
РОЗДІЛ III. СПІВВІДНОШЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА САМОРЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	73
ВИСНОВКИ	82
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	87

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18-22. Ст. 144.
3. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 11.02.1992 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 6. Ст.56.
4. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06.07.2005 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35, / 35-36, 37 .Ст. 446.
5. Концепція переходу України до ринкової економіки. Схвалена Постановою Верховної Ради УРСР від 01.11.1990 р. *ВВР УРСР*. 1990. № 48. Ст. 632.
6. Про акціонерні товариства: Закон України від 17 вересня 2008р. №514-IV *Відомості Верховної ради України*. 2008. №50 № 50, / № 50-51. Ст.384
7. Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо відновлення привабливості території Луганської та Донецької областей для здійснення підприємницької діяльності шляхом тимчасового запровадження податкових стимулів: проект Закону України від 05.09.2019 р. №2070.
8. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №31-32. ст. 263.
9. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03.2015 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 23. ст. 158.
10. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України від 15.04.2014. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 26. Ст.892

11. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11.09.2003р. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 9. ст. 79
12. Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту: Закон України від 22.12.1998 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 9. Ст. 65.
13. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 01 липня 2010 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 2404-VI. Ст. 10.
14. Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності: Закон України від 22.06.2012 р. *Відомості Верховної Ради*. 2013. № 22, ст.216
15. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007. *Відомості Верховної Ради України*. 2007. № 29. Ст. 389.
16. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 13 квітня 2014 року «Про невідкладні заходи щодо подолання терористичної загрози і збереження територіальної цілісності України» від 14 квітня 2014 року № 405/2014: Указ Президента України. *Офіційний вісник Президента України*. 2014. № 14. Ст.745.
17. Про стандартизацію: Закон України від 05.06.2014 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 31. Ст. 1058.
18. Про створення вільної економічної зони "Крим" та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України»: Закон України від 24.10.2014 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 43. Ст. 2030.
19. Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції : Закон України від 31.10.2014 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 44. 2040.

Спеціальна література:

20. Андрушко А. В. «Баланс інтересів»: експлікація поняття в контексті трудового права. *Університетські записки*. 2015. № 1. С. 109–119.

21. Административное право Украины. 2-е изд. перераб. и доп. Учебник для студентов высш. учеб. заведений юрид. спец. / Под ред. проф. Ю.П. Битяка. Х.: Право, 2003. 576 с.
22. Бардаш І. До розроблення Кодексу про підприємництво України. *Право України*. 1996. № 6. С. 26-27.
23. Банкіри за дотримання правил професійної етики. *Урядовий кур'єр*. 2003. 5 березня. С. 16
24. Большой юридический словарь / Под ред. А. Я. Сухарева, В. Д. Зорькина, В. Е. Крутских. М.: ИНФРА-М, 1999. УІ, 790 с.
25. Бернацкий В.О. Интерес: познавательная и практическая функция. Томск, 1984. 168 с.
26. Бентам И. Введение в основание нравственности и законодательства. М.: РОССПЭН, 1998. 415 с.
27. Битяк Ю. П., Зуй В. В. Адміністративне право України. Конспект лекцій. – Харків: Націон. юрид. акад. України ім. Яросла Мудрого. 1996. 42 с.
28. Бойко-Бойчук О. Семантичний аналіз та визначення категорії «державне регулювання». *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2007. № 3. С. 46-58.
29. Братусь С.Н. О соотношении гражданской правоспособности и субъективных гражданских прав. Советское государство и право. 1949. № 8. С. 30-37.
30. Введение в теорию государственно-правовой организации социальных систем / Под общей ред. Кубко Е. Б. К.: Юринком, 1997. 192 с.
31. Венедиктов А.В. Государственная социалистическая собственность.- М.-Л.: Изд-во АН СССР, 1948. 840 с.
32. Вінник О. Суспільні інтереси і несумлінне підприємництво. *Юридичний вісник України*. 1996. № 14.
33. Вінник О. Державно-приватне партнерство: деякі проблеми правового забезпечення. *Юридичний вісник України*. 2010. 21-27 серпня (№ 34). С.5.

34. Вінник О. М. Господарське право: Навчальний посібник. 2-ге вид., змін. та допов. К.: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. 766с.
35. Вінник О. Державно-приватне партнерство: деякі проблеми правового забезпечення. *Юридичний вісник України*. 2010. 21-27 серпня (№ 34). Ст.5.
36. Господарське право : підручник/ О.П. Подцерковний, О.О. Квасніцька, А.В. Смітюх та ін.; За ред. О.П. Подцерковного. Одеса : Фенікс, 2018. 612 с.
37. Господарське право: Практикум / В. С. Щербина, Г. В. Пронська, О. М. Вінник та ін.; За заг. ред. В. С. Щербини.- К.: Юрінком Інтер, 2001. 320 с.
38. Гетманцев Д. О. До питання про зловживання платниками податків своїми правами. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2014. № 9–2. Том 1. С. 69–74.
39. Дзера І. О. Цивільно-правові засоби захисту права власності в Україні. К.: Юрінком Інтер, 2001. 256 с.
40. Державне регулювання економіки: Підручник / І. Михасюк, А. Мельник, М. Крупка, З. Залога; За ред. І. Р. Михасюка. 2-ге вид. К.: Атіка, Ельга-Н, 2000. 592 с.
41. Добровольська В.В. Засоби державного регулювання підприємницької діяльності. *Підприємництво, господарство і право*. 2006. № 2. С. 89-91.
42. Добровольська В. В. Державне регулювання та саморегулювання у сфері підприємництва. *Актуальні проблеми держави і права*. 2005. вип. 25. С.302-305.
43. Добровольська В. В. Місце і роль держави в регулюванні підприємницької діяльності. *Університетські наукові записи*. 2005. Вип. 1-2. С. 155-159.
44. Дождев Д.В. Римское частное право: Учебник для вузов. М.: Издат. Группа ИНФРА-М, 1996. 704 с.
45. Дмитрик О. О., Котенко А. М., Смичок Є. В. Вплив принципів податкового законодавства на ведення бізнесу в Україні. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2019. Т. 1. № 28. С. 105–113.
46. Экимов А.И. Проблемы интереса в социалистическом праве. Автореферат дисс. ... докт. юрид. наук. Ленинград, 1985. 30 с.

47. Экимов А. И. Интересы и право в социалистическом обществе.- Л.: Изд-во Ленинградского университета, 1984.134 с.
48. Зинченко С.А., Шапсугов Д.Ю., Корх С.Э. Предпринимательство и статус его субъектов в современном российском праве. Ростов-на Дону: СКАРГ, 1999.198 с.
49. Знаменський Г.Л. Державно-приватне партнерство: український варіант // Юридичний вісник України. 2009. 26 верес. - 2 жовт. (№ 39). С. 7.
50. ИONOBA Ж. А. Правовые проблемы государственной регистрации и лицензирования предпринимательства: автореф. ... канд. юрид. наук. М., 1997. 21 с.
51. Жаровська І. М. Публічні та приватні інтереси у механізмі сучасної державної влади. Науковий вісник Чернівецького університету. 2010. Вип. 525: Правознавство. С. 33–37.
52. Кармаліта М.В. Приватний і публічний інтерес у системі податкових правовідносин: монографія. Хмельницький: ФОП Мельник А. А., 2019. 328 с.
53. Кряжков А. В. Публичный интерес: понятие, виды и защита. *Государство и право*. 1999. № 10. С. 91-99.
54. Кравцова Т.М. Організація та правове забезпечення державного регулювання господарської діяльності як функції управління. *Форум права*. 2006. № 2. С. 83-87.
55. Кравченко О. Ю. Публичные и частные интересы в праве: политико-правовое исследование: дис. ... канд. юрид. наук. Казань, 2004. 156 с.
56. Кучерявенко М. П. Особливості розсуду в податковоправовому регулюванні. *ScienceRise: Juridical Science : міжнародний науковий журнал*. 2017. № 1. С. 37–41.
57. Крусс В.И. Право на предпринимательскую деятельность – конституционное полномочие личности. М., 2003.
58. Калюжний Р.А., Ластовецький А.С. Вдосконалення дозвільно-реєстраційних процедур щодо підприємництва у ракурсі Адміністративної

- реформи. *Законодавство України: Науково-практичні коментарі*. 2003. № 5. С. 58.
59. Коваль Л.В. Адміністративне право: Курс лекцій: Для студентів юридичних вузів та факультетів. К.: Вентурі, 1996. 208 с.
60. Кравцова Т.М. Організація та правове забезпечення державного регулювання господарської діяльності як функції управління. *Форум права*. 2006. № 2. С. 83-87.
61. Раїмов Р.І., Пасічник А. В. Особливості публічного інтересу. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2018. № 2. С. 150–153.
62. Курбатов А. Я. Сочетание частных и публичных интересов при правовом регулировании предпринимательской деятельности. М., 2001. 212 с.
63. Кубко Є.Б. Соціальна відповідальність підприємництва і правова культура. *Правова культура і підприємництво*. Київ-Донецьк, 1999. С. 45-48.
64. Мандрица В. М. Российское предпринимательское право. Ростов на /Д: Феникс, 1999. 544 с.
65. Малько А. В. Теория государства и права в вопросах и ответах: Учебно-методическое пособие. М.: Юристъ, 1999. 272 с.
66. Мамутов В. К., Чувпило О.О. Господарче право зарубіжних країн. К.: Ділова України, 1996. 352 с.
67. Лакушева Є. В. Публічні та приватні інтереси в податковому праві: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2014. 212 с.
68. Махров И.Е. Административно-правовое регулирование предпринимательской деятельности: некоторые проблемы совершенствования федерального и регионального законодательства. *Право и политика*. 2002. № 12. С. 14-18.
69. Мілаш В. С. Господарське право: Курс лекцій: У 2 ч. Ч. 1. Х.: Право, 2008. 496 с.
70. Монтескьє. О духе законов. М.: Мысль, 1999. 672 с.
71. Михайлов С.В. Категория интереса в российском гражданском праве. М. Сстатут, 2002. 205 с.

72. Михайлов С.В. Интерес как общенаучная категория и ее отражение в науке гражданского права. *Государство и право*. 1999. № 7. С. 86-92.
73. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України: 2-ге вид., перероб. і допов./ За заг. ред. Г. Л. Знаменського, В. С. Щербини; кол. авт.: О. А. Беяневич, О. М. Вінник, В. С. Щербина та ін. К.: Юрінком Інтер, 2008. 720 с.
74. Опрышко В. Ф (Интервью директора Института законодательства Верховной Рады Украины В. Ф. Опрышко. *Закон и бизнес*. 1998. № 17. С. 3.
75. Подцерковний О.П., Ломакіна О.А. Проблеми визначення методів та форм державного регулювання господарських відносин. *Підприємництво, господарство і право*. 2002. № 8. С. 3-6.
76. Попондопуло В. Ф. Коммерческое (предпринимательское) право. М., 2003. 799 с.
77. Попондопуло В. Ф. Правовой режим предпринимательства. С.-Пб.: Изд-во Санкт-Петербург. ун-та, 1994. 208 с.
78. Пронська Г. Про професіоналізм і моральність у науковій дискусії. *ЗіБ*. 1997. № 37. С. 6; № 38. С. 6.
79. Пушкін А., Селіванов В. Відносини підприємництва і правовий статус їх суб'єктів. *Право України*. 1994. № 5-6. С. 9-15.
80. Рябченко О. Поняття і принципи державного регулювання економіки України. *Законодавство України*. 2006. №9. С. 26-29.
81. Саниахметова Н.А., Черемнова А.И. Законодательство Украины о коммерческой рекламе. Х.: Одиссей, 1999. 256 с.
82. Сімпсон Р., Синкова О. М. Регулювання послуг загального інтересу в ЄС. – О.: ОНЮА, 2004. – С. 35-36.
83. Савченко С. В. Співвідношення приватних і публічних інтересів: досвід України. *Форум права*. 2013. № 3. С. 520–528.
84. Селіванов В. Приватно-правові засади розвитку вітчизняної юридичної науки. *Право України*. 2001. № 3. С.21-32.

85. Селіванов В.М. Громадянське суспільство в Україні: проблеми формування і взаємодії з державою. *Громадянське суспільство і підприємництво в Україні*. Збірник наукових праць.: К.: Манускрипт, 1996. С.1-26
86. Соціологія: короткий енциклопедичний словник / В.І Волович та ін. За ред. В.І. Волович. К.: Український центр духовних культур, 1998. 736с.
87. Самбор М. А. Інтерес в праві: загальнотеоретичні аспекти розуміння та реалізації: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2010. 20 с.
88. Тихомиров Ю.А. Коллизионное право. Учебное и научно-практическое пособие. М., 2000. 394 с.
89. Тихомиров Ю.А. Предприниматель и закон. М., 1997. – С. 127
90. Тихомиров Ю. А. Государство: развитие теории и общественная практика. *Правоведение*. 1999. № 3. С. 25.
91. Тихомиров Ю.А. Публичное право: Учебник для юрид. факультетов и вузов. М.: БЕК, 1995. 496 с.
92. Український радянський енциклопедичний словник. В 3-х томах. Т. 1.- К.:Академія наук УРСР, 1966. 856 с.
93. Устименко В., Дабраїлов Р. Проблеми та перспективи впровадження державно-приватного партнерства у відносини у сфері господарювання. *Економіка*. 2011. січень (№ 1). Спецвипуск. URL : <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/22009/49-Ustymenko.pdf?sequence=1>
94. Філософський словник / За ред. В.І. Шинкарука. К.: УРЕ, 1986. 800с.
95. Шевченко Я. М. Актуальні проблеми застосування цивільного права в умовах сучасних суспільних відносин. *Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права*. 2002. № 2. С. 14-15.
96. Шершеневич Г.Ф. Учебник русского гражданского права (по изданию 1907 г.) . М., 1995. 556 с.

97. Харитоновна О.І. Поділ права на приватне і публічне: теоретичні питання. *Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права*. 2002. № 2. С. 7-8.
98. Харитоновна О.І. Сучасні ознаки адміністративного права як галузі публічного права// *Виконавча влада і адміністративне право* / За заг. ред. В. Б. Авер'янова. К.: «ІнЮре». 2002. 668 с.
99. *Хозяйственное право: Учебник* / Под общ. ред. академика Мамутова В.К. К.: Юринком Интер, 2002. 970 с.
100. *Хозяйственное право*, под ред. Н. А. Саниахметовой. Х.: «Одиссей», 2004. 640 с.
101. *Хозяйственное право Украины: Учебник* / Под ред. А. С. Васильева, О. П. Подцерковного. 3-е изд., перераб. и доп. Х.: ООО «Одиссей», 2008. 488 с.
102. *Хозяйственное (предпринимательское) право Украины* / Под ред. Р.Б.Шишки, Я.А.Чапичадзе. Х: Эспада, 2007. 552 с.
103. Щербина В.С. Публічні й приватні інтереси у господарських відносинах. *Теоретико-методологічні підходи до розуміння приватного права в сучасних умовах*. С. 28-31. URL : file:///C:/Users/admin/Downloads/Ppip_2014_13_9.pdf